

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

Szeptember 15.

Száz meg száz ember állta körül a parlamentet. Egyszerű zubbonyos munkások. Hangtalanul, némán várták, míg küldötteik visszajönnek a Ház elnökétől, akinek letagadhatlan joguk törvénybeigntatásáért nyújtották át kérvényt. Nem volt katonaság kirendelve, nem volt nagy sokasága a rendőrségnek sem körülöttük.

Mig ők, a munkás emberek ebben a méltóságteljes nyugalomban várták küldötteik megérkezését, addig bent a parlamentben zivajban, lármában, zajban követelték a nemzet jogait a nemzet képviselői.

És e zivajból és lármából jöttek vissza a százezernyi és százezernyi durva tenyerű munkások küldöttei. Végtelen csend volt a parlament körül a jogot követelő tömegben. Oly csend, hogy százezer ember meghallhatta a küldött szavát, mely így beszélt:

— Oszoljatok szét munkások, a magyar képviselőház elnöke kijelentette, hogy a törvény keretében az általános választói jog kérdése meg lesz oldva,

És a százezernyi tömeg egyetlen éljenben tört ki és csendesen oszlott szét.

Bent a Házban meg zivaj közepette vitalkoztak. Ez a jellemzése a mai napnak.

A nemzet pedig, mely e naptól sokat várt, nem tudott meg semmit. Elnapolták a Házat, a függetlenségi párt tiltakozott az elnapolás ellen.

Nem mondjuk mi, hogy e tiltakozás nem nagy jelentőségű. Igenis az. A nagy jelentősége letagadhatatlan, de az a kérdés, meg lesz-e e jelentőséghez méltó eredménye?

Nem tudjuk. És ezzel még egygyel szaporodott az, amit nem tudunk. Még egy nem tudjukkal súlyosbodott a válságos helyzet.

A nemzet válsága pedig még kétségbeejtőbb lett. Az orvosok körülállják és minél inkább súlyosodik a baj, annál nehezebben tudják megállapítani a diagnózist. A beteg minden rángatózása csak kétségbeejtőbb lesz így. Pedig azt hittük, hogy a mai nap meghozza a megoldást. És mennyire óhajtottuk ezt a megoldást.

És minő egyszerűen megoldhatnák a kétségbeejtő válságot, ha a koalíció hinni akarna a nemzetnek. Hiszen a legközelebbi hit az, mikor a hitet a nemzet bizalma erőlteti a hivottakra.

Elhihetné a koalíció, hogy a nemzet akarja, hogy vállalja el az ország kormányzását. Elhihetné, hogy a nemzet jobbjai megértik azt a nehéz helyzetet, melyben vannak és nem törne ki haragba, ha nem is valósítaná meg mindazt, amit megvalósítania kellene.

Elhihetné, hogy elődjei és a szabadelpvüpart örömmel fogadná a kormányralépésüket, nem ugyan azért, hogy támogathassa őket, hanem azért, mert így tudná, hogy a magyar állam megmenekednék egy közgazdasági katasztrófától.

Tudjuk, mi azt, hogy a szabadelpvüpart elkeseredett ellenzéke lenne a koalíciónak, de hiszen egészséges parlamenti kormányzás ellenzék nélkül elképzelhetetlen. Ez az ellenzékeskedés sok jónak vethetné meg az alapját.

Csendesen mult el a mai nap, melytől mindenki félt. És épen mert csendesen mult el, merjük remélni, hogy a válság vége felé közeledik, s hogy október 10-ikéig öfelsege és a többség között létre jön az üdvöt hozó megegyezés.

Ez a mai nap által keltett legedesebb remény.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —
Budapest, szept. 15.

A képviselőház mai nevezetes ülésének tegnap esti zajos praeludiuma után az egész főváros izgalommal várta a mai napot, a melyen szocialista zavargásoktól tartottak. Azonban sokkal csendesebben kezdődött a nap, amint a legoptimistábbak is remélni merték volna. Már a hajnali órákban népesek voltak a főváros utcái s mindenütt lehetett látni felvonuló munkáscsoportokat. Hetedfél órakor már az összes gyülekező helyek zsufolva voltak, s félóra mulva már mindenfelől sereglettek a képviselőház környéke felé. A rendőrség erős készenléletet rendelt s így a rend már is biztosítva van. A munkások zöme a szabadság téren van, de az emberek ezrei hamar megtöltik a főváros legnagyobb terét.

A rendőrség intézkedésére a munkások átvonulnak az Alkotmány-utcába, de az is hamarosan megtelik. Egy-kettőre minden utca megtelik, csak a parlament előtti tér olyan üres, hogy még talán a madarakat is jegygyel, vagy legalább is rendőri igazolvánnyal bocsátják keresztül. Az Andrassy szobor körül ötven lovasrendőr pihen, mind doli legények, mind harcra kész. . . . Még egy kis napsugár, lelkes hangulat és teljes a kép.

A munkások tömegében valósággal tüzes a lelkesedés. Számos vidéki szakszervezet is részt vett a felvonulásban és ezek rezes bandával vonultak fel. Kegyetlenül fújják a Marseillet, mintha napszámba menne! Folytonos éljenzés van minden oldalon, éltetik a szociáldemokráciát és az általános választójogot. Természetesen legazemberezik a vagyonos osztályt, mert anélkül nincsen szocialista követelés. Mindenfelé jelzőtáblák vannak jobbnál-jobb felírásokkal. A fegyelem példátlan, senkit sem gunyolnak, nem bántalmaznak. Lelket emelő jelenetek vannak. Egy csoport rágyújt az internacionáléra, a nóta ragadós, és egyszerre az összes utcák visszahangzanak a munkásdaltól. . . .

Mind zsufoltabbak lesznek a munkások sorai, már életveszélyes dolog ott lenni.

Justh Gyula, aki alaposan felszerelte magát a mai izgalmas napra, nyolc órakor a Házban van. A küldöttségeket várja. Az első küldöttség az — ujjászervezett szocialistáké. Negyvenen vannak s képviselőjük, Mezőfi Vilmos vezeti őket. Az elnöki

fogadóban nemsokára megjeleni Justh Gyula, akihez Mezőfi a következő beszédet intézte:

— A magyarországi ujjászervezett szocialista párt nevében járulunk Méltóságod, mint a képviselőház elnöke elé. Ötszázezer munkás nevében az általános, titkos választói jogot kérjük. Kérjük, fogadjanak minket bizalommal, teljesítsék kérésünket. Mi a hazafias magyar munkások pártja vagyunk s előbb a nemzeti jogok kivívását kérjük s csak azután az általános szavazati jogot. Kérjük Méltóságodat, hogy kérelmünket elfogadja és a Házban képviselje.

Justh Gyula válaszában hivatkozott arra, hogy az egész ország ismeri az ő egyéni véleményét ebben a kérdésben. De a Házban ezt nem tolmácsolhatja, mert akkor ő, az elnök nem vezethetné pártatlanul az üléseket. A Ház bölcsesége bizonyára megtalálja az utat, hogy mindeneket kielégítsen. Fogadják a Ház határozatát olyan nyugalommal, mint a milyen bizalommal mi fogadjuk az önök kérését. (Éljenzés. A munkások hosszasan éljeneztek az elnököt, aki a vezetőkkel kezét fogott és ezzel a fogadtatás véget ért.)

A nemzetközi szociáldemokraták küldöttsége 9 órakor jött Vészi József országgyűlési képviselő vezetésével. A 60 tagú küldöttség vezetője, Vészi József azzal kezdte beszédét, hogy ő kötelességszerűleg elfogadta a munkásoknak azt a kérését, hogy ellenjegyezze kérvényüket és a Ház elnöke elé vezesse őket. Tette ezt annál is inkább, mert ő is hive az általános, titkos választói jognak. Bemutatja a munkások vezérét, dr. Goldner Adolfot és szónokukat, Garami Ernőt.

Garami Ernő szolt ezután a munkások nevében. Átnyújtotta az elnöknek a kérvényt.

Justh Gyula ugyanazt a választ adta, a mit az előbbi küldöttségnek, mire udvariasan, de hidegen megéljeneztek. Az elnök kezét fogott Garamival és Goldnerrel s ezután a deputáció távozott.

Kilenc óra után az országház előtt nagy személyszállító hajó jelent meg gyönyörű zászlódiszben. Zsufolva volt férfiakkal és asszonyokkal a kikékeltek és zsebkendőiket lobogtatták. Szemere Miklós szerezte e meglepetést a Háznak, mert ő hozta el saját pénzen köbökuti választóit. A képviselők az ablakokhoz tódultak és kendőlobogtatással üdvözölték a választópolgárságot.

Lassan népesülnek a folyosók, a képviselők bevonulnak a terembe.

Minden kereskedő neve és lakása **ingyen** lesz közölve a Czim és Lakjegyzékben

Justh Gyula féltizenegykor az ülést megnyitja.

Ekkor lép a terembe a kormány, elől Fejérváry, utána Lányi, s azután a többi miniszter. Zajos közbeszólásokkal fogadják.

— Pfuj! szemét nép!

A szabadelvűpárton lihozának.

— Mű felháborodás — kiabálják.

Fejérváry Géza báró mindezeket mosolyog és nyugodtan helyet foglal. A zaj azonban nem ül el, a hangulat igen izgatott a baloldalon nagyon szeretnének szitkozódni, ha Kossuth le nem intené őket.

Justh Gyula megbizta Hammersberg László jegyzőt, hogy olvassa fel a június 21-iki elnapoló kéziratot.

Ekkor halálos csend közben Fejérváry Géza báró emelkedik szólásra.

— Tisztelt Ház! Engedje meg, hogy a magam részéről rövid kijelentést tegyek. Fontos lévén a kijelentés, fel fogom olvasni. (olvas.) Miután nem sikerült a kormánynak az ő felsége által kijelölt feladatot olyan értelemben megoldani, hogy a király által elfogadott program alapján többségi kormány alakítását, a kormány előterjesztette lemondását, melyet őfelsége kegyelmeesen elfogadott, s megbizta a kormányt, hogy további utasításig az ügyeket vezesse.

— Elég baj! — kiáltják balról.

Fejérváry Géza báró: Őfelsége ezenfelül felhatalmazott annak kijelentésére, hogy még mindig őszintén óhajtja, hogy elfogadható többségi program alapján kormány alakíttassék. (Helyeslés a jobboldalon.) E végből, hogy a koalíció megtehesse előterjesztéseit, a Ház elnapolása bizonyos időre szükségessé vált és ezért bátorodom leérkezett legfelsőbb királyi leiratot a Ház elnökének átadni.

Fejérváry Géza báró ezzel leül, az elnök felolvastatja a királyi kéziratot, melyet Hammersberg László olvas fel. A Ház okt. 10-éig elnapoltatott.

Kossuth Ferenc: Előre bocsátja, hogy a többség feliratában már kifejtette maga álláspontját. Erre azonban, sajnos választ nem kaptunk. Ezután benyújt egy határozati javaslatot, melyben a koalíció tiltakozik az elnapolás ellen s a június 21-iki határozatot megújítja.

Tisza István gróf: (Nagy zaj) Ha a kormány lemondását nem füzte volna az elnapoláshoz, kifejtette volna álláspontját. (Nagy zaj). Így azonban csak azt indokolja meg, hogy mért nem adja azt elő. (Zaj) A királyi kézirat felolvasása után vitának nincs helye.

Drakulics Pál: Fogják be a szájukat. (Nagy zaj).

Felkiáltások a baloldalon: Pincér fizetni. (Nagy zaj és derűtség).

Justh elnök: A 236. paragrafusra való hivatkozással óvást emel Tisza felszólalásának célja ellen, hogy képviselőházi határozat ellen tiltakozzék. (Zaj a jobboldalon).

Drakulics Pál folyton kiált.

Justh elnök: Drakulics képviselő urat rendreutasítom. (Taps a baloldalon.)

Felkiáltások: Ki vele, ki vele!

Drakulics folyton zajong.

Justh elnök: Drakulics Pál képviselő urat másodszor is rendreutasítom!

Nagy Emil: Ugratni akar! Ne ülünk fel. (Nagy zaj.)

Tisza István gróf: Az elnök nem tudhatja, hogy ő mit céloz. Távol áll tőle, hogy Házhatározat ellen tiltakozzék, de hangsúlyozza, hogy királyi kézirat felolvasása után vitának helye nincsen.

Felkiáltások balról: Minek beszél akkor? (Derűtség.)

Tisza István gróf kijelenti, hogy a Kossuth-féle határozati javaslat dolgában nem szavaz.

Fejérváry Géza báró: Kossuth Ferenc . . .

Felkiáltások balról: Megint írásról olvas! . . .

Fejérváry Géza báró (nevet): Ugyan tessék az üres papírt! (Derűtség.) A többségi feliratra csakugyan formális válasz nem érkezett. De bocsánat, háromszor jött homó regius (Nagy, hosszantartó zaj a baloldalon) . . . továbbá a királynak június 10-én hozzáintéztett leirattal jelezte álláspontját. Kossuth Ferenc határozati javaslatát nem fogadja el és tiltakozik, hogy a királyi leirat felolvasása után vitakozzanak, mert ez nem egyezik meg a magyar nemzet hagyományos lojalitásával (Helyeslés a jobboldalon.)

Apponyi Albert gróf: Tisza álláspontjával szemben, hogy ugyanis a királyi leirat felolvasása után vitának helye nincs, hivatkozik Szilágyi Dezsőre, aki elnökkorában dezavualta Berzeviczy alelnököt, aki az ő távollétében szintén erre az álláspontra helyezkedett; de az ő elnöksége idején is fordult elő hasonló eset, a nélkül, hogy a kormány az ellen tiltakozott volna. De nem is helyes álláspont, mert tegyük fel, hogy a királyi leirat nem felel meg a kelleknek. Hát akkor mi azért csendesen beleegyezzünk ebbe? (Helyeslés a baloldalon.) Ha ezt a jogot elve szik tőlünk, akkor megbénítják a parlament tevékenységét és a királyi jogok fölényes gyakorlása által ad absurdum viszi az abszolutizmust. Nem fogadja el azt a kifogást sem, melyet a miniszterelnök tett. Nem az tisztán a királyt, aki az alkotmányt támadja, hanem aki azt megvédelmezi, mert ez a királyság tekintélyének alapja. A miniszterelnök azt mondja, hogy homo regiusok által és hozzá intézett leirat útján kaptunk választ a képviselőház feliratára. Ez nem áll, mert nem a koalíció irt fel a királyhoz, hanem a képviselőház, a válasz tehát azt illeti. — Kossuth határozati javaslatához hozzájárul.

Fejérváry báró: Felfogása régi szokásjogon alapul. A királyi leirat felolvasásával a Ház el van napolva. Neki kötelessége volt válaszolni Kossuth szemrehányásaira. — Nem szaladhat ki azonnal . . . (Derűtség.) Kijelenti, hogy ezek után az ülésen nem lehet jelen és távozik.

Fejérváry Géza báró és a kormány összes tagjai ezzel a tanácskozási terembe nagy zaj közben a teremből kivonulnak.

Tisza István gróf, ismételtén tiltakozik, hogy a királyi leirat felett vitakoznak. (Zaj.) Hivatkozik különben Polónyira, ki annak idején szintén ezen az állásponton volt. Ő és barátai tovább sem vitában sem a szavazásban részt sem vesznek.

Tisza István gróf és elvarárai erre a baloldal nagy zajongása közben a teremből kivonultak.

Rakovszky István, Nagy Ferenc Mezőfy Vilmos, Polónyi Géza felszólalása után a többség Kossuth határozati javaslatát elfogadta.

Félórai szünet után a jegyzőkönyvet hitelesítették.

Ezzel az ülés véget ért.

A szabadkai bukott pót-érettségisek.

Tehát ismét több szabadkai bukott el Szegeden a pótérettségien. Ne ta-

gadjuk, hogy ez a dolog különös gondolatokat kelt az emberben. Mi lehet ennek az oka? Ez a kérdés tolu elöterbe.

Mi magunk nem felelünk rá, csak a közvéleményt mondjuk el. Szabadkán hajlandók ezt a dolgot Platz Bonifác megtorlásának tulajdonítani, amit különben a Kosztics Brsics eset után senki sem csodálhat.

A szegedi lapok azonban másképen irnak. A Szegedi Napló véleményét itt közöljük szóról-szóra, minden megjegyzés nélkül:

«A szegedi városi főgimnáziumban tegnap fejezték be a pótérettségi vizsgálatokat, amelyeken Platz Bonifác tankerületi főigazgató elnökölt. Az egész kerületben elbukott érettségizők jöttek ezuttal vizsgálatra, szám szerint 19-en. Az eredmény bizony szomorú, mert mint értesülünk — a *tizenkilenc ifju közül tizenkettő megbukott*. A bukottak arányszáma e szerint nagy, tulságosan nagy. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a *bukottak csekély kivétellel a szabadkai gimnáziumot végezték*.

Ebben az iskolában kell tehát valami bajnak lenni, máskép szinte lehetetlen megmagyarázni az okát annak, hogy 19 pótérettségiző közül 12 elbukják. A főigazgató és a vizsgázó tanárok egyaránt konstataáltak, hogy az ifjak a legyarlóbb készültséggel álltak a vizsgáló bizottság elé s ámbár a bizottság igazán jóakarattal, sőt nagyfoku elnézéssel volt irántuk, ennek dacára is lehetetlen volt őket átsegíteni a maturán. Némelyik diákkal három-négy tézist huzattak a nélkül, hogy egyetlen kérdésre felelni tudtak volna. — A matematikánál és fizikánál például egészen elemi és igen sarkalatos dolgokkal nem voltak semmiképp tisztában.

Tudatlanságukat azzal igyekeztek takargatni, hogy hát ez nincs az ő könyvükben, nem tanulták, így nem is tudhatják. Volt a vizsgázók között olyan is, akit már harmadik ízben visszavetettek. Szóval az érettségiző ifjak egész tömege jött a vizsgálatra teljesen készületlenül. Ez magyarázza meg, hogy a pótérettségi oly szomorú eredményre végződött.»

Három veszettségi eset két hónap alatt.

Az elmúlt tíz esztendő alatt összesen nem fordult elő ennyi s ezt a rekordot, fájdalom, a mi városunk el. Éppen most fetreng ezen legrettenetesebb betegségben kórházunk fertőző osztályán Gyertyás István helybeli lakos, négy gyermek atyja. A kezelő orvosok a legmesszebb menő óvintézkedéseket foganatosították, mivel a beteggel csaknem lehetetlen az érintkezés. Teljesen elkülönített cellában dühöngve, kimondhatatlan kinok között várja a szerencsétlen a megváltó halált.

Vajjon nem-e ejti gondolkodóba az illetékes köröket, köztük elsősorban a tisztí főorvost és a rendőrfőkapitányt ezen, az összlakosság életbiztonságát fenyegető állapot, hiszen egyikünk sincs biztonságban az ellen, vajjon nem szerencsétlét-e valamelyik utcában váratlanul egy veszett kutya. Hiszen naponta tanui lehetünk a Szt. István téren, a város főterén valóságos kutyanászoknak, Rackó Mihály diszfogatát pedig nem látjuk sehó.

A lehető legradikálisabb óvintézkedések alkalmazása már tovább nem halasztható; össze kell fogdos-

tatni a város összes kutyáit, cirkáljon a város területén állandóan — éjjel is — több kutyairtó fogat. Aki pedig mégis kutyát akar tartani, ez csak úgy engedessék meg, ha azt otthon megkötve tartja.

Minden kutyatulajdonos fizessen legalább 10 kor. kutyaadót — mindjárt kevesebb lesz városunkban a kutya. A kutyát tartók listája pontosan vezetve ott legyen a rendőrségen.

Ha ezen radikális rendszabályok folytán csak egy ember életet mentenek meg uraim, úgy kötelességüket hiven teljesítették.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Szeptember 7. A vas- és fémmunkások szakszűlése.

Országos vásár szept. 16. Ófuttak.

Szeptember 23. A máv. altiszti kör szüreti mulatsága saját kerthelyiségében.

— Szabadka tanulmányozója. Dr. Bernárdi György Marosvásárhely város polgármestere, aki a pancsovai polgármester kongresszusról ideérkezve, mint polgármesterünk vendége, városunk intézményeit tanulmányozta, tegnap dr. Biró Károly polgármester társaságában meglátogatta az önkéntes tűzoltó testületet és a mentő osztályt. A látottak valamint a példás rend és tisztaság feletti teljes elismerését fejezte ki Wenczel Lajos parancsnoknak, aki a vendégnek kitűnő intézményünket bemutatta.

— A közigazgatás köréből. A nyári szünet után városi közigazgatásunkban holnap lesz az első mozgalmas nap. Holnap délelőtt veszi kezdetét a félévi számonkérés, délután pedig a közigazgatási bizottság rendes havi ülése lesz megtartva. A holnapi ülés tárgyai között szerepel a városi fegyelmi ügyben hozott miniszteri döntés s kapcsolatban Tillmann Zoltán főszámvevőnek hivatalába való visszahelyezése. Szigethy Kálmán anyakönyvvezető ügye, aki ma egy hivatalnok társának irt levelében jelezte, hogy holnap hivatalát elfoglalja, szintén holnap kerül szönyegre.

— Szanatóriumi bizottság városunkban. Ugy értesülünk, hogy még e hónap folyamán a József kir. herceg szanatórium bizottsága meg fog alakulni. Az ügy nemes szívek kezében van. S bizonyos, hogy a népmentés ügyeért városunkban is lesznek áldozatkész és nemes szívek.

— Tudomásul. Olvasóinknak és az egész érdeklődő közönségnek szives tudomására hozzuk, hogy különösen hirdetésekre vonatkozó telefontudósítókészítések, az érdeklődés rohamos emelkedése folytán, telefon útján felvilágosításokat nem adhatunk s igen kérjük az érdeklődőket, hogy esetleges tudakozódásokat kiadóhivatalunkban személyesen eszközöljenek, a hol is szivesen állunk bárkinek szolgálatára

— Az önkéntes tűzoltók gyászja. Zemina Lajos az önkéntes tűzoltó testületnek 17 év óta örparancsnoka, ma reggel elhunyt. Holnap délután végbemenendő temetésén az önkéntes tűzoltók Wenczel Lajos parancsnok vezetésével a zenekarral együtt résztvesznek és a ravatalra a testület nevében koszorút helyeznek.

— Névváltoztatás. Csira József helybeli illetőségű ugyanittani lakos valódi nevét belügyminiszteri engedéllyel „Halász“-ra változtatta.

— **Felhívás a vas- és fémmunkásokhoz!** Tisztelt munkástársak! Nagy nyilvános szakgyűlést tartunk azért, hogy megértessük veletek azt, hogy miért kell szervezkednünk és milyen a szabadkai vasmunkások helyzete. Jőjjetek el mindnyájan! Ébredjétek végre mély álmotokból, ismerjétek fel sanyaru helyzeteteket, hisz vissza vagyunk nyomva minden oldalról a társadalomban, úgy mint a művelődés terén mindenki által lenézve. Ez mind azért van, mert maguk a szaktársak nem törődnek vele, holott megvan az alkalom hozzá, mert van egyesületünk. Ezért tartunk szeptember 17-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Damjanich-uton lévő, »Zöldfához« címzett Prohászka féle vendéglőben. nyilvános szakgyűlést a következő napirenddel: 1. A szervezkedés haszna és célja. 2. A vas- és fémmunkások helyzete. Szaktársi üdvözlettel a rendezőség

— **A második orosz.** Az elfogott oroszok közül ma már a második is bevallotta, hogy hamis nevet mondott be a rendőrségnek. Schön Mózes tehát szintén nem orosz, hanem, mint ma bevallotta, Komrodernek hívják, budapesti lakos, már hat év óta a Tisza Kálmán téren volt a lakása s házalással foglalkozott. A könyöradomány-gyűjtő bizonyítványt, amelyet nála találtak, egy Amerikába vándorolt embertől vette, aki ezt egyik budapesti főrabbitól kapta.

— **Tüzeset.** Ma délután 1 óra tájban a bajai szőlők között volt egy jelentéktelenebb tüzeset. Egyik szőlőben a csirkeól gyulladt ki s le is égett, de a tüzoltók csakhamar lokalizálták a tüzet.

— **Vak művészek hangversenye.** A vakokat gyámolító egyesület általában alatti végzik körutjukat azok a szerencsétlen emberek, akik a jövő hét elején Szabadkán is bemutatják tökéletes művészetüket, amelylyel a hangszereket ép úgy kezelik, mintha a legnélkülözhetlenebb érzékszervük teljes épségben volna. A Nemzeti szálloda helyiségében fog a világtalan művésztársaság hangversenyezni, — eddigi megállapodás szerint hétfőn és kedden este. Akik tehát ez estén meghallgatják a hangversenyeiket, nemcsak a nemes célt fogják szolgálni, hanem valódi műélvezetben is fognak részesülni. A társaság leg-hiresebb tagja Braun Ruben gordonkaművész, akinek művésztét a legelőkelőbb zenekedvelők is kiváló elismerésben részesítették.

— **Sikkasztó sörkihordó.** Müller Mór helybeli sörkereskedő panaszt tett a rendőrségnél, hogy Gulyás András nevű egyén, akinek 25 üveg sört adott át vasárnap házhozszállítás végett, a reábizott söröstüvegekkel megszökött. A rendőrség a tettest keresi.

— **A párisi asszony.** Az asszonyok királynéja hódít az egész világon. Hódításuk abban rejlik, hogy tudják, mi a szép, mi a jó. Tudják, hogy az „Első alföldi cognacgyár r. t.“ által készített pompás barack-krémnek nincs párja s a liqueurök királynéjának élvezetétől egészen átszellemülnek, angyalian szépekké válnak a szépnemhez tartozó nem szépek is. Csodás dolgokat mesél a Barckhiradó, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küld a gyárvezetőség Kecskemétről.

1166—5.

— **Ha jól és olcsón akarjuk szükségletünket beszerezni, cipő, kalap, fu öltönyök, uri és női divat cikkekben,** úgy forduljunk, a jóval **megnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka,** papucs piac. 1082

Művészeti és iparművészeti tanfolyam.

Városunk kulturális haladását jelelenti az a vállalkozás is, melyről ma kaptunk értesítést városunk nagytehetségű szülöttétől Csóvics Ilona festőművésznőtől.

Csóvics Ilona, a ki városunk közönségének támogatása mellett a műncaeni hírneves festőakadémián fejezte ne kiváló sikerrel tanulmányait, művészeti ismereteit nemcsak a maga részére akarja felhasználni, hanem juttatni akar belőlök a szabadkai fiatalabb generáció azon tagjainak is, akiknek a művészeti pályára meg van ugyan a tehetségük, de azt az eszközök hiányában fejleszteni nem tudják.

Méltó elismerés és pártolás illeti meg ezért az ambiciózus művésznőt, aki a szeptember hó 20 án megnyíló tanfolyamáról a következő értesítést küldötte be lapunknak:

Müncheni tanulmányaim befejezése után szerzett tapasztalatokra támaszkodva saját erőmből művészeti és iparművészeti tanfolyamot nyitok.

Főtörökvésem az, hogy tanítványaimmal megismertessem a művészet és iparművészet minden fontosabb ágát. A tanfolyam befejeztével pedig kiállítás rendezek, s a műértő közönségre bízom a tanfolyam vezetőségének elbírálását.

Azon növendékek a kik teljesen a művészetnek akarják szentelni magukat és a művészetet életpályául választják, azoknak az elemi nehézségekben adok oktatást a Müncheni akadémiák tanterve szerint. Azok szénnel rajzolnak, először ornamentális dolgokat, utóbb fejeket, testrészeket gyps mintákról, majd drapériák és végül élő mintákra mennek át. Továbbá olaj, tempera, gonache festésben természet után. Munkaidő naponként 8—12-ig szerdán és szombaton a segédtudományok elsajátítása úgy mint anatómia, távlatlan, műtörténet és stylan stb.

A kik pedig az iparművészetet akarják elsajátítani, úgy mint olaj, víz, gobelin festés, toll, szén, ceruza rajz (mázolás) fa, bőr, bársony, ecset és stb. Munkaidő szerdán és szombaton du. 2—4-ig. A tanfoly. szept. 20. kezdődik. Értekezni lehet dr. Bóbits József István-utcai lakásán délután 5—6-ig. Csóvics Ilona festőnő.

TÁVIRATOK.

A Zeysig-ügy.

Budapest, szept. 15. A ma megjelent napilapok egy részében megjelent közleményekre a főkapitány a következőket jelenti ki: Csak ismételteti, hogy arról semmiféle tudomása nincs, hogy Lakatos Lászlónak vagy bárki másnak valami előnyök lettek volna bárki által kínálva. A valóság az, hogy a rendőrség leleplezte a Zeysig-féle röpirat íróját s átadta a büntető bíróságnak, ezzel köteleességét teljesítve és betöltve. Tény az is, hogy ez alkalommal egy politikai irányzathoz tartozó egyéniség levelei jutottak a rendőrség kezébe, melyekről azonban már előzőleg sokan tudtak és melyek a hírlapokban különböző kombinációkra adtak alapot. E levelekből a rendőrség azonban egyetlen egyet sem hozott nyilvánosságra és teljesen valótlannal még ama állítás is, hogy a főkapitány a leveleket vagy azok egyikét a szabadelvű kör helyiségében mutogatta volna. És annyival inkább valótlannal, mert a főkapitány hónapok óta nem volt fent a sza-

badelvű körben. Épen olyan valótlannal amaz állítás is, hogy a főkapitány a levelek valamelyikét a nemzeti vagy bármely más kaszinóban vagy társaskörben mutogatta volna.

Tény az is, hogy azon politikai irányzat egyes lapjai, melyhez a leveleket író politikai egyéniség tartozik, most úgy látszik azért hogy a levelek hatását csökkentésék, a közfigyelmet a levelekről különböző mesékkel és híresztelésekkel elterelni és a rendőrséget fenyegetni akarják, hogy az új kormány a főkapitányt terrorizálni igyekeznék. A rendőrség mindezek által nem befolyásolható magát és köteles tovább haladni a törvény által rendelt uton.

Lövöldöző jogász.

Budapest, szept. 15. Ma virradatkor veszedelmes lött sebbel beszállították az új Szent János kórházba Fiedor Péter vendéglőst. Fiedor tegnap eladta vendéglőjét s e feletti örömeiben Boda Imre csaposával áldomást tartott. Reggel felé az Alagut utca 381. a. Filadelfia kávéházban mulatott. A kávéház előtt várt rá bérkocsija. A mint arra fel akart szállni, a járda tulsó oldaláról egy fiatalember átszóllt, hogy az az ő kocsija. A kocsikörül veszedekedés, majd verekedés támadt s a fiatalember, a ki szintén átmulatott éjszaka után volt, az ostorral és botokkal neki támadókra többször rálött. — Egy golyó Fiedor Pétert találta, a kinek az állapota életveszélyes. —

A lövöldözőt a főkapitányságra vitték, ahol az virágvölgyi Vérey Vince joghallgatónak mondotta magát. — Fogva tartották.

Megemlítjük, hogy Vérey fia néhai Vérey Kálmán volt belügyminiszeri titkárnak. A Lovas ut 32. sz. a lakó épés anyja mit sem tud fia esetéről.

Irodalom.

A „**Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár**“ szeptember 1-én megjelent 17-dik számában Nagysolymosi Szaló Ferenc, okleveles tüzoltó tiszt, Torda-Aranyos vármegye tüzrendészeti felügyelője befejezi „A tüzrendészet kezelése a közigazgatási hatóságok által“ című érdekes monografiáját, mely szakkörökben élénk elismerésben részesült — Ebben a számban a szerkesztőség számos pénzügyi, általános közigazgatási telekkönyvi, iskolai bányügyi stb. kérdésben ad szakszerű feleletet. A „Döntvénytári rész“ szintén igen változatos. A községi vagyonyügyekben a magánfelek fellebbezési jogát nak kizárására, a — felfüggesztet-jegyzők korpótlékára a belügyminis-ter, a szállított üzletben alkalmazott kocsisnak nem cseléd minőségére vonatkozólag a minisztertanácsnak, az önálló iparos nem lehet másnak üzletvezetője tekintetében a kereskedelmi miniszternek, továbbá a a képviselő testületi tag választása, a fővárosi virilista minősítése, a tisztújítás és a jegyzőválasztás érvényessége, a tiszteletbeli tisztviselők illetményeire, a körállatorvos díjazására, a községi választások elleni fellebbezésre nézve a közigazgatási bíróság általános osztályának, valamint az ex-lex idején fizetendő kamat és az átadott fizetési meghagyás kézbesítése hatályának kezdetére stb. vonatkozólag a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának elvi határozatait közli. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár“ előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 — kor, egy óra 1 korona. Az elfizetési díjakat legcélszerűbb postai utalvá-

nyon a szerkesztő és kiadó Dr. Dolenc József ügyvéd, Budapest. VIII., József-körut 74. sz., II. em. 11. címére küldeni. Az érdeklők lőknek szívesen küldenek mutatvány-számot.

REGÉNY CSARNOK.

A HÁREMNŐ.

Írta: Dugovics Imre. 29

A lakmározás is megkezdődött. Estefelé járt már az idő, mikor a bortól hevülni kezdő vendégek kezdtek az asztal mellől szállingózni, hogy részt vegyenek a fiatalág táncában, énekében. Az udvaron több helyen járták már a kólót, itt dal, ott tambura mellett. Kálmánék, Máté és a főhadnagy is felkeltek és a táncoló körök mellé állottak, hogy gyönyörködhesse a virtus jelenetekben.

Máté sziporkázó jó kedvében volt; Olga szelleme sziporkázott. Csak Kálmánon vett erőt valami lehangoltság, meg a főhadnagyon látszott meg, hogy lelkét valami nyugtalanság bántja. Tekintete hol Olgát, hol a dalos leányok között szorgoskodó Zorkát kereste.

— Főhadnagy ur, — fordult most feléje Máté — már is rossz hangulatban van. Pedig hol van még a reggel, meg a holnapután. Nem volna kedve táncolni, hogy gyorsabban muljék az idő?

Máté hangjából akaratlanul is kiszengett az ingerkedés, ami észrevehetően bántotta a főhadnagyt. De a kérdésre adott felelet még nyugodt volt.

— Majd ha Máté bátyámnak is kedve kerekedik. Igaz, hogy nekem előbb tanulni kell ezt a táncot, de ez talán nem okoz bajt.

— Főhadnagy, együtt táncolunk, — kiáltott hozzá a beszélgetésre figyelő Olga, — ha Kálmán is velünk tart.

— Nagyon szívesen. Igazán örülnek, Olga, ha jól érezné magát s még táncolna is.

— Hanem valamire figyelmeztetem, főhadnagy, tánc közben gondolja magát az udvari bálban. Vigyázzon a párjára, nehogy megsértse, mert az ilyesmiből itt nálunk furcsa háboru szokott ám támadni, — ingerkedett Máté tovább a főhadnaggyal, aki most már az ingerültség rosszul titkolt hangján felelt:

— Köszönöm a figyelmeztetést, a mit annál is inkább nehezebben feleldetek, mert a bál itt igazán udvari.

Az öreg tanító, aki kezében a bujdosó pohárral lépett az uri társaságba, végét szakította az ingerkedésnek. A férfiak kézről-kézre adták a poharat, melyet Máté a főhadnaggyra köszöntött vissza. Háromszor, négyszer is körüljárt a pohár. Máté mindig jobb kedvvel, a főhadnagy mindig ingerültebben üritette ki a poharakat. Az egyszerű lelek fesztelensége, a jókedv keresetlensége, s az a természetes illem, melyet illetanárak még nem foglaltak törvénybe, nem tudták a főhadnagyt lebilincselni. Emellett bántotta még Olga és Máté ingerkedése is. A lelki ingerültség s a bor együttes hatása alatt vére hevesebben kezdett pezsegni, az arca pirosabb, a beszéde hangosabbá, élénkebbé lett.

Máténak a tapasztalat által fegyelmet szemét nem kerülte el a változás. Tudta már, hogy nemcsak versenyeznie, hanem ügyelnie is kell a katonatisztre. A legelső óvatlan pillanatot arra használta föl, hogy

Kálmánt félrehívja és figyelmeztesse az esetleg bekövetkező bajra.

— Kálmán, vigyázzunk a katonára, nehogy bajba keveredjék. Ha csak lehet, Zorka mellé ne engedjük a fiut. Nem tudom, te megfigyelted-e, de én úgy vettem észre; hogy Iván jobban vigyáz Zorkára, mint a menyasszonyára. Ha a főhadnagy boros fővel illetlenkednék, nagy baj lenne.

— Köszönöm, Máté bátyám, a figyelmeztetést. Én majd Ivánra, te meg a főhadnagra ügyelj.

— Jól lesz, csak feltűnően ne csináljuk a dolgot. Elég ha a kellő pillanatban kéznél leszünk.

Folyt. köv.

Felolvasó szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 5 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

Ház Petőfi utca főhelyén, 30 év óta fenálló vendéglőhelyiséggel a gimnáziummal szemben 1000 négysz. m. területtel előnyös feltételek mellett eladó. Ugyancsak az ujonnan kövezet István-utcában háztelek esetleg egy ház is eladó. Bővebbet Dr. Blum László orvosnál Petőfi-u. 1031

Vesz használt tankönyveket

regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gimnáziummal. A világhírű „Progress” cigaretta hüvely főraktára Nikotin mentes egyiptomi papír 100 hüvely egy doboz csak 9 kr., a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapír, írószersz. Irodai felszerelések bámulatos olcsók. Kölesön könyvtár havli díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbjá az Antikváriumba. 1010

Kiadó uri lakás. 4 egymásba nyíló szoba, verandával, külön álló konyhával, fürdő szoba, pince, padlás, esetleg istállival a villany teleppel szemben azonnal kiadó. Tudakozódni a villanyteleppel szemben levő Ábrahám Róbert fűszerüzletében lehet. 1032

Nevelőnő aki a német francia nyelvben perfect, 3 elem iskolás fiu mellé azonnal felvétetik. Értekezhetni dr. Blum László orvosnál Szabadka Petőfi-utca. 1030

Szombaton vagy a villanyoson vagy a földműves iskolában elveszett egy ezüst fogantys bot. Megtaláló jutalmat kap.

70 forintért

eladó

egy jó kar

zongora

1185 Cim a kiadóhivatal

18738./1905. tan. szám.

Pályázati hirdetés.

A Szabadka városi magyar főgimnáziumnál üresedésbe jött latin-görög helyettes tanári állás betöltendő lévén, arra pályázatot hirdetek.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy a kellően felszerelt pályázati kérvényeket Szabadka sz. kir. város tanácsához czimezve, legkésőbb f. évi szeptember hó 20-ának déli 12 órájáig adják be. — Az ezen határidő után beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Szabadkán, 1905. évi szept. 12.

Vojnits Máté
h. polgármester.

1190

Kosár- és Zsák-

jegyeket

elszakíthatlan cartonból

bármily színben és alakban készít

KLADÉK és HAMBURGER

könyvnyomdája

Kiadó lakások

VIII. kör Kelet-utcában 414 a'att.

Értesítést ad

Magyarné

1177

VI. kör Széchenyi tér 98 sz.

Nincsen szegénység.

Szegény emberek,
öreg emberek,
gyenge asszonyok,
fiatal leányok,
felöltött gyermekek,

akik a nehéz munkát nem bírják, mégis kereshetnek naponta egy-két, vagy három koronát is, ha a

Bácsmegyei Napló

elárúsításával foglalkoznak.

Ennél könnyebb kereset manapság nincs.

Egy krajcárért

minden eladott Bácsmegyei Napló után fél krajcár az övé.

Már pedig eladhat bárki is könnyű szerrel két-háromszáz Bácsmegyei Naplót, mert azt a veszen veszi, ha azt neki kinaják, házhoz hordják.

És ha egyszer valaki, aki szorgalmasan megteheti magának vagy kétszáz bizalmasnak, ahová aztán minden reggel eszen beviszi a Bácsmegyei Naplót, mint a pék a zsemlyét a házakba viszi, az állandó, könnyű keresetet biztosít magának télen, nyáron.

Különösen alkalmas ez a foglalkozás szegény asszonyok részére, akik nyáron reggel öt-hat órától, télen pedig het órától tíz óráig, vagy féltizenegyig eladták az újságot és azonnal már haza mehetnek a házuk körül munkájukat még egész napon végezhetik; gyermekeiket ápolhatják, főzhetnek, moshatnak, amit ha napszámba mennek dolgozni, nem végezhetnek el. Pedig napszámban még kisebb a keresetük, mint az újságelárúsítással.

A fővárosban és a nagy világvárosokban sok ezer szegény munkáértelen ember keres szép pénzt újságelárúsítással, holott azelőtt éhezett.

Sok letört uri fajta nép is foglalkozik most újságelárúsítással, mert az könnyű és jó kereset.

Aki a Bácsmegyei Napló elárúsításával akar foglalkozni, az jőjjön be a nap bármely szakában a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalába, — Batthyányi-utca (Kladék és Hamburger könyvnyomdája). Itt bővebb felvilágosítást kap.

Asztalos-

szerszám

jókarban lévő eladó.

Értekezhetni

1188

III. kör, Sisak-u. 149.

KÖNYVELŐ

szerény fizetéssel

állást keres.

Cim a kiadóhivatalban.

LAKÓHÁZ

Bognár- és Lakatos-utca sarkán,

közel a vasúthoz,

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Weisz Jenő, ügyvéd.

1167

(Batthyányi-utca.)

Amerika Francia Linie.

Kényelmes, gyors utazás, kitűnő ellátás borral és...
Utazási jegyek minden...
az összes amerikai vasutvo eredeti árakban. Bővebb felvilágosítást nyújt díj- és bérmentesen:

Bécs,
IV., Weyringergasse 8.

Vizhatlan

vajesomagoló-papiros

1/4, 1/2 és 1 kilogrammos nagyságban jutányosan készít

Kladék és Hamburger könyvnyomdája Szabadkán.

VI. kör, Harmath-utca

egy nagykiterjedésű utcára néző

ház

szabadkézből eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

1136

Helyiség-változtatás folytán a gimnáziummal szemben levő dr. Blum-féle házban két üzlethelyiség

együtt vagy külön-külön és az udvarban egy

nagy raktár,

mely műhelynek is alkalmas,

f. évi november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni Kertész

Albertnál ugyanott.

Üzemben lévő

szikvizgyár

500 nikkelezett üveggel és gazé-készülékkel

kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Kisebb nagyobb szántó-, kaszáló-, erdő- és szőlő birtokok eladásával és vételével is megvagyok bízva s felvilágosításokat levél útján is elintézek.

Hajnal Bernát,

1187

Kis Kun-Halason.

Eladó ház és telek.

A Kölcsey-utcában (Kunszabó-féle ház), valamint ugyan e hagyatékhoz tartozó s Keleblán fekvő 7³/₄ lánccos

szántóföld

a rajta lévő tanyával, továbbá a tuki ugarokon a 2 dűllön fekvő 2 lánccos szántó szintén

szabadkézből azonnal eladó.

Bővebb értesítés nyerhető

Kunszabó Mihály pékmesternél II. kör, Dezső-u.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben, Deák-utca, dr. Szilasi-féle házban, Havas Ferenc mellett. — szeptember 1-én egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, egészen ujjonnan berendezett

női kalap- és kész

konfekció-üzletet

nyitok, ahol minden e szakmába vágó cikkek a legújabb divat szerint és a legolcsóbb árban lesznek kaphatók.

Átalakításokat jutányos árban számítok.

Dús választék gyermek-rnháscskákban és gyermek-kalapokban.

Több éven át Bécsben szerzett tapasztalataim biztosítják a n. é. közönségnek is képes lesznek megfelelni. Becses pártfogásukat kérve

1154 maradtam kitűnő tisztelettel

Stein Mariska.

Ugyanott tanuló-leányok felvétetnek.